

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.32>

REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI WSPÓLNYCH ZESPOŁÓW ŚLED CZYCH W DOCHODZENIU WYKROCZEŃ KARNYCH

Yuliia Vasiuta

*adiunkt Katedry Kryminalistyki i Medycyny Sądowej
Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0003-2954-0230

05_yulia_05@ukr.net

Adnotacja. Artykuł naukowy poświęcono omówieniu aktualnych zagadnień w płaszczyźnie regulacji prawnej działalności wspólnych grup śledczych w dochodzeniu wykroczeń karnych. Rozważana jest najwyższa forma organizacji współdziałania właściwych organów państw, biorąc pod uwagę teoretyczne podejście do tworzenia całościowej wyobraźni o współpracy międzynarodowej. Rzeczywiście, stan porządku prawnego zarówno w naszym państwie, jak i w przestrzeni międzynarodowej zależy od prawidłowego i jasnego określenia przesłanek tworzenia pola prawnego podczas współpracy międzynarodowej. Przede wszystkim prawne uregulowanie działalności wspólnych zespołów śledczych pozwoli uniknąć kolizji i ogólnie problematycznych aspektów w dochodzeniu wykroczeń karnych, a tym samym zapewni gwarancje ochrony uczestników wspólnych zespołów śledczych podczas pełnienia obowiązków służbowych, z uwzględnieniem standardów międzynarodowych.

Słowa kluczowe: współpraca międzynarodowa; regulacje prawne; ustawodawstwo; norma prawa; doktryna prawna, przestępczość transgraniczna.

LEGAL REGULATION OF THE ACTIVITIES OF JOINT INVESTIGATION TEAMS DURING THE INVESTIGATION OF CRIMINAL OFFENSES

Yuliia Vasiuta

*Postgraduate Student of the Department of Criminalistics and Forensic Medicine
National Academy of Internal Affairs (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0003-2954-0230

05_yulia_05@ukr.net

Abstract. The scientific article is devoted to the coverage of topical issues in the field of legal regulation of the activities of joint investigation teams during the investigation of criminal offenses. The higher form of organization of interaction of competent state bodies is considered, taking into account the theoretical approach of forming a holistic idea of international cooperation. After all, the state of law and order both inside our country and in the international space depends on the correct and clear definition of the prerequisites for the creation of a legal field during international cooperation. First of all, the legal regulation of the activities of joint investigation teams will avoid collisions and problematic aspects in general during the investigation of criminal offenses, and, thus, will provide guarantees of protection of members of joint investigation teams during the performance of official duties, taking into account international standards.

Key words: international cooperation; legal regulation; legislation; rule of law; legal doctrine, cross-border crime.

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СПІЛЬНИХ СЛІДЧИХ ГРУП ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Юлія Васюта

*ад'юнкт кафедри криміналістики та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)*

ORCID ID: 0000-0003-2954-0230

05_yulia_05@ukr.net

Анотація. Наукову статтю присвячено висвітленню актуальних питань у площині правового регулювання діяльності спільних слідчих груп під час розслідування кримінальних правопорушень. Розглянуто вищу форму організації взаємодії компетентних органів держав, з огляду на теоретичний підхід формування цілісної уяви про міжнародну співпрацю. Адже від правильного та чіткого визначення передумов створення правового поля під час міжнародного співробітництва залежить стан правопорядку як всередині нашої держави, так і в міжнародному просторі. Насамперед правова регламентація діяльності спільних слідчих груп дозволить уникнути колізій та проблемних аспектів загалом під час розслідування кримінальних правопорушень й, таким чином, забезпечить гарантії захисту учасників спільних слідчих груп під час виконання службових обов'язків з урахуванням міжнародних стандартів.

Ключові слова: міжнародне співробітництво; правове регулювання; законодавство; норма права; правова доктрина, транскордонна злочинність.

Вступ. Нині міжнародна злочинність набуває глобального характеру. Кримінальні правопорушення з «іноземним елементом» завдають шкоди не лише суспільству, а й національній безпеці держав. У свою чергу, права та свободи людини та громадянина перебувають під загрозою як під час вчинення загальнокримінальних правопорушень міжнародного характеру, так і воєнних злочинів зокрема. Єдиним та найбільш ефективним способом розслідування таких кримінальних правопорушень є міжнародне співробітництво, яке полягає у співпраці різних держав (компетентних органів держав), з метою розслідування та запобігання злочинним посяганням, які «перетнули межі кордону», та суспільна небезпека яких вимагає об'єднання зусиль декількох держав.

Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження здійснюється підрозділами досудового розслідування, слідчим (детективом), прокурором і судом згідно з вимогами кримінального процесуального законодавства, що узгоджується з компетентними органами та посадовими особами іноземних держав, а також міжнародними організаціями щодо отримання та надання правової допомоги під час розслідування, судового розгляду та проведення процесуальних дій, необхідних для ефективного, оперативного та повного розслідування протиправних діянь (Завидняк, 2021: 104).

Основна частина. Безумовно, рушійною силою міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень є нормативно-правові акти, положення, договори тощо, які врегульовують діяльність учасників спільних слідчих груп під час кримінального провадження. Окрім законотворців (нормотворців), питання правової регламентації функціонування механізму міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень досліджували видатні вчені-науковці Н.М. Ахтирська, М.В. Журавель, І.О. Завидняк, Ю.В. Оніщик, Ю.М. Чорноус, В.М. Шевчук, В.Ю. Шепітько, М.В. Шепітько та ін.

Мета наукової статті полягає у висвітленні нормативного врегулювання діяльності спільних слідчих груп під час розслідування кримінальних правопорушень на законодавчому національному та міжнародному рівнях, й формуванні новел рекомендаційного характеру в правовій доктрині особливої форми міжнародного співробітництва.

Методи дослідження. Методологічний інструментарій обрано відповідно до поставленої мети, специфіки об'єкта й предмета дослідження. Фундаментальним рівнем методології в юрисдикційному процесі є загальний діалектичний метод наукового пізнання правової дійсності. Визначальними методами наукового дослідження є теоретичні методи пізнання, група логічних методів (індукція та дедукція), термінологічний аналіз (визначення понятійного апарату проблематики), порівняльно-правовий (вивчення діяльності спільних слідчих груп відповідно до міжнародного та національного законодавства), методи формалізації та наукового передбачення.

Результати та їх обговорення. Зміст міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень транскордонного характеру постійно розширює свої масштаби, що зумовлюється рівнем злочинності сьогодення. Захист прав і свобод людини та громадянина, конституційного ладу, власності, громадського порядку й безпеки від злочинних посягань здійснюється із-за взаємодії органів досудового розслідування, прокуратури, суду на міжнародному рівні. Застосування норм чинного законодавства прямо залежить від виду кримінального правопорушення, конкретної криміналістичної ситуації, криміналістичних характеристик, при цьому теоретичні та практичні аспекти нерозривно взаємодіють між собою, перебуваючи у постійному симбіозі.

Насамперед слушною є думка Н.М. Оніщенко, яка вважає, що правове регулювання виражає динамічну сутність усієї юридичної надбудови, що зумовлює активно-творчу сторону права та відображає процес перетворення його із можливості в реальність. Так, здійснюється регламентація суспільних відносин засобами загальнообов'язкових правил поведінки і заснованих на них приписів індивідуального значення, що забезпечується в необхідних випадках державним примусом. «Правове регулювання можна охарактеризувати як особливий формалізований метод державної регламентації дій суб'єктів права з метою спрямування їх поведінки відповідно до інтересів громадян, суспільства і держави, воно потребує комплексного вивчення відповідних складових в їх нерозривній взаємодії, тобто як цілісної системи, складається з певних ланок, що знаходяться у взаємодії та кожна з них впливає з попередньої» (Оніщенко, 2020: 46-47). Передусім система правової регламентації спрямована на широке коло суб'єктів суспільних відносин (громадян, установи та організації, державу, націю).

З огляду на вищезазначене, варто звернути увагу на визначення фундаментальних правових норм, які б дали можливість урегулювати діяльність спільних слідчих груп як особливої форми міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень. У свою чергу, законодавчий базис формують нормативно-правові акти, положення, міжнародні договори тощо відповідно до категорії кримінальних правопорушень, які потребують розслідування в межах міжнародної співпраці.

Зокрема, розглянемо класифікацію міжнародного співробітництва щодо розслідування транскордонної злочинності, а саме: співробітництво держав під час розслідування нелегальної міграції, контрабанди та торгівлі людьми; співробітництво держав у сфері розслідування незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин; співробітництво держав щодо запобігання та протидії транснаціональній економічній злочинності; співробітництво держав під час розслідування кіберзлочинів; співробітництво держав

щодо розслідування незаконного обігу зброї; співробітництво щодо запобігання та протидії незаконному обігу хімічних та ядерних матеріалів; співробітництво держав під час розслідування кримінальних правопорушень за участю автотранспортних засобів; співробітництво держав у сфері запобігання та протидії викраденню та контрабанді культурних цінностей; співробітництво держав щодо захисту об'єктів флори і фауни від кримінальних посягань; співробітництво держав щодо запобігання та протидії міжнародному тероризму (Леган, 2021: 93-93). Окрім цього, перелік складників міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень можна продовжувати відповідно до об'єктів посягань, які перетинають національний рівень та набувають ознак міжнародного характеру. Насамперед доцільно виокремити категорію міжнародного співробітництва під час розслідування воєнних злочинів, які є результатом повномасштабного вторгнення та збройної агресії РФ на Україну.

Окрім того, правове регулювання міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень здійснюється на основі зобов'язань, прийнятих Україною, з підписанням міжнародних договорів. Так, відповідно до норм Віденської конвенції про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 року (ст. 26) у міжнародному праві встановлено принцип «*pacta sunt servanda*»: «кожен чинний договір є обов'язковим для його учасників і повинен добросовісно виконуватись» (Віденська конвенція про право міжнародних договорів, 1969). Також відповідно до ч. 2 ст. 1 Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є невід'ємною частиною кримінального процесуального законодавства України (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012). У межах міжнародного співробітництва, власне під час розслідування кримінальних правопорушень, особливою формою цієї співпраці є створення та діяльність спільних слідчих груп. Як в Україні, так і в інших державах-членах ЄС правові підстави для спільних розслідувань мають два рівня закріплення: 1) зовнішнє (міжнародне), 2) внутрішнє (національне).

До першого рівня правових підстав відносимо тлумачення норм Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 року (ст. 19) (Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності, 2000), Конвенції ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20 грудня 1988 року (ст. 9) (Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, 1988) і Конвенції ООН проти корупції 31 жовтня 2003 року (ст. 49) (Конвенція ООН проти корупції, 2003). У той же час в Україні практика застосування спільних слідчих груп під час розслідування кримінальних правопорушень була розпочата після ратифікації нашою державою Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах від 08 листопада 2001 року. Документ був покликаний удосконалити положення Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах від 20 квітня 1959 року та запровадити нові прогресивні механізми, щоб спростити отримання міжнародно-правової допомоги та провести судові переслідування у найкоротший термін. Так, відповідно до ч. 1 ст. 20 Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах від 08 листопада 2001 року зазначено, що «за взаємною згодою компетентні органи двох чи більше Сторін можуть створити спільну слідчу групу з конкретною метою й на обмежений період, який може бути продовжений за взаємною згодою, для проведення кримінальних розслідувань на території однієї чи більше Сторін, що створили групу». Крім того, «спільну слідчу групу може бути створено у випадках, коли: а) розслідування злочинів Стороною вимагає проведення складних та комплексних слідчих заходів, пов'язаних з іншими Сторонами; б) кілька Сторін проводять розслідування злочинів, обставини яких вимагають ужиття скоординованих, погоджених дій на території відповідних Сторін. З проханням про створення спільної слідчої групи може звернутися будь-яка заінтересована Сторона. Група створюється в одній зі Сторін, де, як передбачається, будуть проводитися розслідування» (Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах, 2001).

У свою чергу, другий рівень регламентації проведення спільних слідчих розслідувань складають норми національного законодавства. Наприклад, до національних правових основ міжнародного співробітництва у боротьбі з кримінальними правопорушеннями відносимо Конституцію України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (ст. 9) (Конституція України, 1996), ЗУ «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII (розділ XI) (Про прокуратуру, 2014), ЗУ «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 року № 1906-IV (ч. 1 ст. 19) (Про міжнародні договори України, 2004), ЗУ «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 року № 2135-XII (ст. 5-1) (Про оперативно-розшукову діяльність, 1992), ЗУ «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року № 3477-IV (Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини, 2006) та інші нормативно-правові акти, які регулюють порядок і процедуру здійснення міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень (постанова КМУ «Про затвердження Порядку здійснення офіційного перекладу багатосторонніх міжнародних договорів України на українську мову» від 18 вересня 2015 року № 353, постанова КМУ «Про Національне центральне бюро Інтерполу» від 25 березня 1993 року № 220 та ін.). Також відповідно до ч. 1 ст. 571 Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI встановлено, що «для проведення досудового розслідування обставин кримінальних правопорушень, вчинених на територіях декількох держав, або якщо порушуються інтереси цих держав, можуть створюватися спільні слідчі групи» (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012). Варто зазначити, що положення, закріплені КПК України щодо здійснення міжнародного

співробітництва спільними слідчими групами неповно розкривають механізм функціонування цієї особливої форми співпраці. У практичній діяльності нерідко виникають проблемні ситуації при плануванні, організації та здійсненні процесуальних дій під час розслідування кримінальних правопорушень міжнародного характеру.

Вважаємо за доцільне здійснити тлумачення норм вищезазначеного Кодексу України. Так, 29 квітня 2022 року було складено «Проект Закону про внесення змін до КПК України щодо удосконалення діяльності спільних слідчих груп» № 7330. З огляду на запропоновані зміни, експертно-консультативна група Ради Європи з підтримки Офісу Генерального прокурора України у власному експертному висновку від 09 червня 2022 року акцентувала увагу на відповідності положень європейській практиці, зауважила на недоліках та запропонувала формулювання нормативних змін. Цей документ підготовлено в рамках проекту Ради Європи «Дотримання прав людини в системі кримінальної юстиції України», який є частиною Плану дій Ради Європи для України на 2018–2022 роки (Експертний висновок, 2022). Висновок містить тлумачення щодо необхідності укладання угод між міжнародними організаціями, визначення проблемних аспектів у взаємодії старшого слідчого, прокурора та слідчого судді, встановлення меж прийнятності доказів.

Також варто звернути увагу на положення Інструкції з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України від 06 липня 2017 року № 570, згідно з якими «організація взаємодії слідчих підрозділів з органами та підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову, судово-експертну діяльність, а також у межах компетенції з іншими правоохоронними органами, центральними органами виконавчої влади забезпечується шляхом: ... 2) створення для всебічного, повного і неупередженого дослідження обставин кримінального провадження слідчо-оперативних груп із включенням до їх складу працівників оперативних та інших підрозділів органів Національної поліції, а в разі необхідності – міжвідомчих слідчо-оперативних груп, а для проведення досудового розслідування обставин кримінальних правопорушень, вчинених на територіях декількох держав або якщо порушуються інтереси цих держав, – спільних слідчих груп» (Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України, 2017). Проте, норми вищезазначеного документа не передбачають процедури діяльності спільних слідчих груп під час розслідування низки кримінальних правопорушень міжнародного характеру. У зв'язку з цим, рекомендуємо сформулювати своєрідну Інструкцію з організації діяльності спільних слідчих груп під час розслідування кримінальних правопорушень. Адже цей підхід дозволить зосередити увагу на особливій формі міжнародного співробітництва – спільних слідчих групах, визначити тактику їх організації під час розслідування кримінальних правопорушень відповідно до слідчих ситуацій та видів міжнародних злочинних посягань, з визначенням повноважень кожного учасника груп, залученні міжнародних організацій на прикладі конкретних ситуацій. Таким чином, це стане орієнтиром для учасників спільних слідчих груп під час їхньої діяльності з розслідування кримінальних правопорушень. Завдяки звуженню об'єкта дослідження вдасться мінімізувати ризики та недоліки в роботі слідчих, оперативних працівників, спеціалістів-криміналістів, прокурорів, суддів та ін.

Окрім вищезазначеного, необхідно акцентувати увагу на актуальності та важливості ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду. Цей аспект залишається на периферії ведення правильної міжнародної політики та потребує криміналістичного забезпечення діяльності Міжнародного кримінального суду в Україні. Орган міжнародного правосуддя має на меті доповнити національну юрисдикцію та допомогти державам здійснювати діяльність із притягнення винних до кримінальної відповідальності за вчинені особливо тяжкі злочини (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочини агресії).

У свою чергу, до умов правової регламентації «приспосовується» криміналістична наука. Оскільки, використовуючи останні досягнення суспільних, природничих, технічних наук, перед криміналістикою постають нові завдання судочинства, які потребують криміналістичного забезпечення та криміналістичної методики їх вирішення. Однак, процес знаходження відповідей на окреслені завдання має певні ускладнення, однією із причин яких є саме правова регламентація здійснення міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень (Чорноус, 2021: 164-165). Ратифікація Статуту МКС є пріоритетним складником гармонізації Основного Закону України, кримінального та кримінального процесуального законодавства відповідно до положень цього Статуту, без чого неможливо забезпечити належні умови здійснення судочинства в МКС.

У контексті нашого дослідження окрему увагу заслуговує питання мовної політики крізь призму міжнародного досвіду. Так, відповідно до ч. 1 ст. 16 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII мовою нормативних актів, документації, діловодства, службової діяльності та спілкування з громадянами України в органах правопорядку, розвідувальних органах, державних органах спеціального призначення з правоохоронними функціями є державна мова (Про забезпечення функціонування української мови як державної, 2019). З огляду на це, звернемо увагу на розділ IX «Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження» главу 43 «Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій» ч. 5 ст. 564 Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року, якщо документи, що підлягають врученню, не містять перекладу українською мовою і складені мовою, яка є незрозумілою особі, зазначеній у запиті, така особа має право відмовитися отримати документи. У цьому разі документи вважаються такими, вручення яких не відбулося (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012). Цей аспект відіграє важливу роль при тлумаченні запиту про міжнародну правову допомогу, а також впливає на складання кримінальних процесуальних документів учасниками спільних слідчих груп під час проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

У нагоді може стати система джерел законодавчої бази, яка відображає європейський підхід до мовної політики і мовного планування, насамперед: 1) конституції та національні законодавства європейських держав; 2) міжнародні акти, зокрема «Рамкова конвенція про захист національних меншин» (1995 р.); 3) документи рекомендаційного характеру, що віддзеркалюють погляди експертного середовища («Загальна декларація мовних прав», прийнята на заключному засіданні «Всесвітнього конгресу з мовних прав» у Барселоні в 1996 р. і схвалена ЮНЕСКО, «Гаазькі рекомендації щодо прав національних меншин на освіту» (1996 р.) та «Ословські рекомендації ОБСЄ щодо мовних прав національних меншин» (1998 р.)); 4) рішення Комітету експертів Ради Європи щодо національних звітів про виконання європейської мовної хартії та експертні висновки про мовне законодавство конкретних держав, які надаються різними європейськими структурами, зокрема, ОБСЄ, Венеціанською комісією (Ажнюк, 2021: 102-103]. Можемо припустити, що удосконалення мовного аспекту в діяльності спільних слідчих груп дасть можливість забезпечити правильне складання та розуміння текстів процесуальних документів відповідно до мов, якими володіють учасники кримінального провадження.

Висновки. Слід наголосити на значущості правової регламентації діяльності спільних слідчих груп під час розслідування кримінальних правопорушень з урахуванням джерел міжнародної світової спільноти. Проблемні питання концептуального теоретичного та практичного підходів діяльності спільних слідчих груп заслуговують на більш ретельний розгляд, вивчення та аналіз у сферах міжнародного гуманітарного права, кримінального, кримінального процесуального права, юридичного документознавства та інших наук. Таким чином, від правильного та чіткого визначення передумов створення правового поля під час здійснення міжнародного співробітництва залежить стан правопорядку як всередині нашої держави, так і в міжнародному просторі.

Список використаних джерел:

1. Ажнюк Б.М. Мовна політика. Україна і світ: монографія. Київ. Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 420 с.
2. Віденська конвенція про право міжнародних договорів: міжнар. док. від 23 трав. 1969 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU69K01?an=2>
3. Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах від 08 листоп. 2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_518#Text
4. Експертний висновок експертно-консультативної групи Ради Європи з підтримки Офісу Генерального прокурора України щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення діяльності спільних слідчих груп» від 09 черв. 2022 р. 17 с.
5. Завидняк І.О. Правове регулювання міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. *Юридичний вісник*, 2021/5. С. 100-106. DOI <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i5.2252>
6. Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України від 06 лип. 2017 р. № 570. *Відомості Верховної ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text>
7. Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин: міжнар. док. від 20 груд. 1988 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU88K01U?an=455074>
8. Конвенція ООН проти корупції: міжнар. док. від 31 жовт. 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text
9. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності: міжнар. док. від 15 листоп. 2000 р. № 55/25. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00144>
10. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
11. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
12. Леган І.М. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності: монографія. І.М. Леган. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 328 с.
13. Оніщенко Н.М. Правове регулювання, правовий вплив та правове забезпечення: індекс взаємовизначеності. *Правова держава*. Випуск 31. Київ. Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2020. С. 46–53. DOI: 10.33663/0869-2491-2020-31-46-53
14. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
15. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25 квіт. 2019 р. № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
16. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 черв. 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T041906>
17. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
18. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
19. Черноус Ю.М. Криміналістичне забезпечення розслідування та розгляду Міжнародним кримінальним судом справ про міжнародні злочини. *Римський статут Міжнародного кримінального суду: проблеми імплементації до національного законодавства України*: матеріали дискус. панелі IV Харків. міжнар. юрид. форуму, редкол.: В.Я. Тацій (гол. ред.), Ю.В. Баулін, М.В. Шепітько та ін. Харків: Право, 2021. С. 164–168.

References:

1. Azhniuk, B.M. (2021). *Movna polityka. Ukraina i svit* [Language policy. Ukraine and the world]: monohrafiia. Kyiv. Vydavnychiy dim Dmytra Buraho, 420 p. [in Ukrainian].
2. Videnska konventsiia pro pravo mizhnarodnykh dohovoriv: mizhnar. dok. vid 23 trav. 1969 r. [Vienna Convention on the Law of International Treaties: International dock. of May 23, 1969]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU69K01?an=2> [in Ukrainian].
3. Druhyi dodatkovyi protokol do Yevropeiskoi konventsii pro vzaiemnu dopomohu u kryminalnykh spravakh vid 08 lystop. 2001 r. [The Second Additional Protocol to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters of November 8, 2001]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_518#Text [in Ukrainian].
4. Ekspertnyi vysnovok ekspertno-konsultatyvnoi hrupy Rady Yevropy z pidtrymky Ofisu Heneralnoho prokurora Ukrainy shchodo proiektu Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo udoskonalennia diialnosti spilnykh slidchykh hrup» vid 09 cherv. 2022 r. [Expert opinion of the expert advisory group of the Council of Europe on support of the Office of the Prosecutor General of Ukraine regarding the draft Law of Ukraine "On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine on Improving the Activities of Joint Investigation Teams" of June 9, 2022]. 17 p. [in Ukrainian].
5. Zavydniak, I.O. (2021). Pravove rehuliuвання mizhnarodnoho spivrobitnytstva pid chas kryminalnoho provadzhennia [Legal regulation of international cooperation during criminal proceedings]. *Yurydychnyi visnyk*, 2021/5. P. 100-106. DOI: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i5.2252> [in Ukrainian].
6. Instruksiia z orhanizatsii diialnosti slidchykh pidrozdiliv Natsionalnoi politsii Ukrainy vid 06 lyp. 2017 r. № 570 [Instructions on organizing the activities of investigative units of the National Police of Ukraine of July 6, 2017 № 570]. *Vidomosti Verkhovnoi rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text> [in Ukrainian].
7. Konventsiia OON pro borotbu proty nezakonnoho obihu narkotychnykh zasobiv i psykhotropnykh rechovyn: mizhnar. dok. vid 20 hrud. 1988 r. [UN Convention on Combating Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances: International dock. of December 20, 1988]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU88K01U?an=455074> [in Ukrainian].
8. Konventsiia OON proty koruptsii: mizhnar. dok. vid 31 zhovt. 2003 r. [UN Convention against Corruption: International dock. of October 31, 2003]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text [in Ukrainian].
9. Konventsiia OON proty transnatsionalnoi orhanizovanoi zlochynnosti: mizhnar. dok. vid 15 lystop. 2000 r. № 55/25 [UN Convention against Transnational Organized Crime: International dock. of November 15, 2000 № 55/25]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00144> [in Ukrainian].
10. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28 cherv. 1996 r. № 254k/96-VR. [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of June 28, 1996 № 254k/96-VR]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
11. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13 kvit. 2012 r. № 4651-VI [Criminal Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine of April 13, 2012 № 4651-VI]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian].
12. Lehan, I.M. (2021). *Mizhnarodne spivrobitnytstvo u sferi zapobihannia ta protydiv transnatsionalnii zlochynnosti* [International cooperation in the field of prevention and counteraction of transnational crime]: monohrafiia. I.M. Lehan. Chernihiv: NU «Chernihivska politekhnika». 328 p. [in Ukrainian].
13. Onishchenko, N.M. (2020). Pravove rehuliuвання, pravovyi vplyv ta pravove zabezpechennia: indeks vzaiemovyznachenosti [Legal regulation, legal influence and legal support: an index of mutual determination]. *Pravova derzhava*. Vypusk 31. Kyiv. Instytut derzhavy i prava imeni V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. P. 46-53. DOI: 10.33663/0869-2491-2020-31-46-53 [in Ukrainian].
14. Pro vykonannia rishen ta zastosuvannia praktyky Yevropeiskoho sudu z prav liudyny: Zakon Ukrainy vid 23 liut. 2006 r. № 3477-IV [On the implementation of decisions and application of the practice of the European Court of Human Rights: Law of Ukraine of February 23, 2006 № 3477-IV]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> [in Ukrainian].
15. Pro zabezpechennia funktsionuvannia ukraïnskoi movy yak derzhavnoi: Zakon Ukrainy vid 25 kvit. 2019 r. № 2704-VIII [On ensuring the functioning of the Ukrainian language as the state language: Law of Ukraine of April 25, 2019 № 2704-VIII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> [in Ukrainian].
16. Pro mizhnarodni dohovory Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 29 cherv. 2004 r. № 1906-IV [On international treaties of Ukraine: Law of Ukraine of June 29, 2004 № 1906-IV]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T041906> [in Ukrainian].
17. Pro operatyvno-rozshukovu diialnist: Zakon Ukrainy vid 18 liut. 1992 r. № 2135-XII [On operative and investigative activity: Law of Ukraine of February 18, 1992 № 2135-XII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> [in Ukrainian].
18. Pro prokuraturu: Zakon Ukrainy vid 14 zhovt. 2014 r. № 1697-VII [About the Prosecutor's Office: the Law of Ukraine of October 14, 2014 № 1697-VII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> [in Ukrainian].
19. Chornous, Yu.M. (2021). *Kryminalistychnе zabezpechennia rozsliduvannia ta rozghliadu Mizhnarodnym kryminalnym sudom sprav pro mizhnarodni zlochyny* [Criminalistic support of investigation and judicial proceedings by International Criminal Court on the international crimes]. *Rymskyi statut Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu: problemy implementatsii do natsionalnoho zakonodavstva Ukrainy*: materialy diskus. paneli IV Kharkiv. mizhnar. yuryd. forumu, redkol.: V.Ia. Tatsii (hol. red.), Yu.V. Baulin, M.V. Shepitko ta in. Kharkiv: Pravo. P. 164–168. [in Ukrainian].